

Protokoll 9/2025

fört vid Miljö- och hälsoskyddsnämndens sammanträde
tisdagen den 4 november 2025 kl. 17:00-17:20, Gamla
biblioteket, Tekniska nämndhuset

Ledamöter

Åsa Lindhagen (MP) Ordförande
Elin Hjelmestam (L) Vice ordförande
Felicia Schartner Giertha (S)
Bjarne Snis Sigtryggsson (S)
Frida Nehrfors Hultén (V)
Leo Müller (V)
Torbjörn Erbe (M)
Fritz Lennaárd (M)
Elin Böhlin (M)
Anders Edin (SD)
Ashna Ibrahim (C)
Celal Altun (S) ersätter Fredrik Pettersson (S)
Elsa Wiberg (S) ersätter Emelie Stark (S)

Ersättare

Carl Houston (S)
Katarina Krönenstedt (S)
Jonas Santesson (V)
Eva Darolf Linnros (V)
Torbjörn Ebérus (M)
Ergün Erdal (M)
Josefine Axelsson (M)
Gabriel Kroon (SD)
Joakim Rönnbäck (L)
Maja Boström (C)

Övriga närvarande

Lykke Ask Nämndsekreterare
Cindy Falquet Lindh Borgarrådssekreterare
Monika Gerdhem Avdelningschef
Anna Hadenius Förvaltningschef
Daniel Persson Avdelningschef
Maria Svanholm Avdelningschef
Björn Söderlund Utvecklingschef
Emily Tjäder Avdelningschef
Malin Tappefur Avdelningschef
Felicia Nipstrand Balod Tjänsteman
Li Sampson Tjänsteman
Arne Jamtrot Tjänsteman

Justerare Åsa Lindhagen, Elin Hjelmestam

Datum för justering 2025-11-12

Paragraf §18

Sekreterare Lykke Ask

§ 18**Förläggande om att vidta åtgärder gällande ventilation på Ellen Keyskolan****Dnr 2021-9983**

MF 2025/143

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att förelägga Ellen Keyskolans Byggnadsstiftelse med org. nr 802014-2736 enligt förvaltningens förslag till beslut i tjänsteutlåtandets bilaga 1, innebärande att Byggnadsstiftelsen ska vidta åtgärder gällande ventilationen på Ellen Keyskolan enligt åtgärdsförslag daterat den 26 januari 2024 så att:

a) projekterade och uppmätta tilluftsflödet i samtliga klassrum och fritidsverksamheten uppgår till minst 7 l/s per person med ett tillägg av 0,35 l/s per kvadratmeter golvarea, och

b) tilluftflödet tillförs lokalernas utrymmen på sådant sätt att inte andra olägenheter såsom drag, kyla, värme och buller uppstår.

Åtgärderna ska utföras av fackman inom ventilation som ska ta del av detta beslut i dess helhet. Det ankommer på Byggnadsstiftelsen att detta beslut tillhandahålls fackmannen.

Åtgärderna ska slutföras snarast möjligt och skriftlig redovisning av vidtagna åtgärder ska vara nämnden tillhanda senast 60 veckor efter det att beslutet vunnit laga kraft.

Reservation

Samtliga ledamöter för Moderaterna och Ashna Ibrahim (C) reserverar sig med hänvisning till sitt förslag om återremiss och sitt förslag.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

1. Ordföranden Åsa Lindhagen (MP), vice ordföranden Elin Hjelmestam (L), Felicia Schartner Giertha m.fl. (S), Frida Nehrfors Hultén m.fl. (V) och Anders Edin (SD) föreslår (se beslutet).
2. Torbjörn Erbe m.fl. (M) och Ashna Ibrahim (C) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
 - a) att i första hand återremittera ärendet.
 - b) att i andra hand avslå ärendet samt att därutöver anföras följande:

För oss är det en självklarhet att Stockholms skolor, liksom andra verksamheter, ska ha tillräcklig ventilation för att säkerställa att de som vistas i lokalerna inte drabbas av hälsoproblem. Ur det perspektivet är det positivt att förvaltningen utför noggrann och regelbunden tillsyn för att säkerställa att så är fallet. Bristande ventilation kan, utöver att göra luften tung i takt med att koldioxid byggs upp, också leda till att höga halter av allergener eller i värsta fall gifter ackumuleras i luften. Något som kan vara särskilt irriterande för personer med allergier, astma och liknande. Att luftutbytet är tillräckligt stort för att förhindra detta i Stockholms skolor är av stor vikt, och att förvaltningen utför kontroller är ett prioriterat arbete.

Förvaltningens tillsyn präglas generellt av professionalism, saklighet och ett lösningsorienterat bemötande. Stadens kontrollanter ska möta företagare, eller som i det här fallet en stiftelse, med respekt och söka hitta lösningar som fungerar för alla parter samt säkerställer att kraven uppfylls. Detta är inte minst viktigt då många av stadens fastigheter är äldre och därmed byggda till en annan standard, vilket kan göra ombyggnationer svåra att genomföra. Tillsynen bör exempelvis inkludera respekt för att modeller och tumregler inte alltid ger ett med verkligheten överensstämmande resultat. Tillsynen bör också i så hög grad som möjligt ske på basis av fakta, iakttagna avvikelser eller mätvärden. Vidare bör förvaltningens kommunikation med dem som tillsynas vara ärlig, rak och utan retoriska grepp. Förvaltningen bör inte beskriva omständigheter på ett sådant sätt att det vilseleder förståelsen eller får något att låta mer eller mindre ingripande än vad det faktiskt är.

Ventilationen på Ellen Keyskolan

Utifrån den information vi fått av förvaltningen förstår vi att staden sedan ett par år har övergått från en metod för att kontrollera ventilation, där uppmätta värden av koldioxid i rummen användes för att säkerställa tillräckligt luftombyte, till en metod där

luftombytet räknas fram baserat på uppskattningar i byggnader med självdrag.

Enligt den äldre metoden, som utförts med några års regelbundenhet, har ventilationen på Ellen key oftast ansetts vara acceptabel. Av vad vi förstått från förvaltningen ska de två kontroller som skett innan den som föranlett detta ärende ha varit godkända. Vid en kontroll 2009 hittades brister som ansågs vara för obetydliga för att föranleda åtgärder.

Med den nya metoden, med beräkningar baserade på uppskattningar, bedöms luftombytet inte bara vara bristande utan fullständigt underdimensionerat, ibland med bara en tvåhundredel av det nödvändiga luftombytet. Sådana resultat bör föranleda en noggrannare analys och faktiska mätningar.

Förvaltningen skriver att rum 1004, som är 54,9 kvadratmeter stort och utrustat med två ventiler, enligt modellen är tillräckligt ventilerat för en tiondels person. För att en person ska kunna vistas i rummet med självdrag krävs alltså 20 ventiler. Det kan mycket väl vara korrekt, men när en beräknad modell ger utfall som kan framstå som absurda bör ytterligare analys göras för att säkerställa att modellen faktiskt speglar verkligheten på ett tillfredsställande sätt.

Modellen tar inte hänsyn till om byggnaden är modern, konstruerad med passivstandard och därmed mycket tät, eller om det, som i det här fallet, handlar om en betydligt otätare konstruktion från det förra sekelskiftet.

Vidare kan det tyckas att om ett rum har tillräcklig ventilation för 0,11 personer, borde de faktiska mätningar av koldioxidhalten som förvaltningen tidigare genomfört visa på kraftiga avvikelser från godkända värden när 250 gånger fler personer vistades i rummet. Därtill kunde man förvänta sig att en sådan situation, med så undermåligt luftombyte, skulle ha lett till klagomål från någon förälder eller anställd, men inte heller det har, vad vi informerats om, inkommit.

Det är förstås den som bedriver en verksamhet som har ansvar för att ta fram lösningar eller påvisa att befintliga lösningar är tillräckliga, inte förvaltningen. Förvaltningen bör dock i sitt bemötande vägleda, hjälpa och göra rimliga avvägningar. I den grad en fördjupad analys visar att den existerande ventilationen inte når riktlinjerna bör förvaltningen pröva om alternativa metoder för att uppnå tillräckligt luftombyte som fastighetsägaren föreslår kan accepteras.

Förvaltningen bör, som komplement till den uppskattningsbaserade beräkningen av ventilationen, genomföra faktiska mätningar som bekräftar värdena innan förelägganden, som kan vara ödesdiga för den enskilda verksamheten, läggs fram. Det bör även övervägas om vissa av de antagna värdena i modellen bör justeras för faktorer såsom typ av konstruktion, byggnadsår med mera.

Angående förvaltningens kommunikation och den ekonomiska beräkningen

Den ekonomiska beräkning som förvaltningen redovisar i ärendet kan beskrivas som vilseledande. När en kostnad slås ut på alla berörda personer och verksamhetsdagar över två decennier låter allt billigt. Socialnämnden skulle aldrig informera bostadslösa familjer, med två vuxna och två barn, om att de för 205 kronor per boendedygn kan finansiera en bostadsrätt för 6 miljoner över 20 år.

Beräkningen inkluderar inte heller kapitalkostnader. Stadens fastighetsförvaltning räknar med en diskonteringsränta på 5%, vilket vi ibland påtalat är i lägsta laget. Med fem procent i kalkylränta hamnar kostnaden på 27 kronor per elevdag. Men istället för att tala om elevdagar bör kostnaden ställas i relation till skolans samlade ekonomi och investeringen uppgår då till mer än hälften av ett års omsättning för verksamheten.

Förvaltningens kommunikation bör, som nämnts tidigare, vara klar, rättvisande och tydlig. Därtill bör den bemöta den som berörs med respekt. Att tala om en mycket betydande investering som om det rörde sig om någon några kronor är varken rättvisande eller respektfullt. Det förvillar förståelsen för de faktiska omständigheterna och kan inte heller beskrivas som respektfullt mot den vars verksamhet hotas av ett krav på en investering på 13 miljoner.

Sammanfattning

Vår uppfattning är att förvaltningen överlag sköter sin tillsyn med en hög grad av professionalism, med fakta som utgångspunkt och med respekt för den som kontrolleras. Det aktuella ärendet anser vi tyvärr inte lever upp till den nivån. Det framgår inte i underlaget i vilken utsträckning ventilationen faktiskt brister, enbart att den uppskattningsbaserade modell som förvaltningen tillämpar visar det. För att ett föreläggande ska kunna läggas bör faktiska mätvärden som visar på bristerna redovisas. Gällande föreliggande brister bör förvaltningen bemöta aktören med ett lösningsinriktat bemötande för att utreda om andra möjliga och mindre kostsamma lösningar kan vara aktuella.

Beslutsgång i delen om återremiss

Ordföranden Åsa Lindhagen (MP) ställer förslaget att återremittera ärendet mot att avgöra ärendet vid dagens sammanträde och finner att nämnden beslutar att avgöra ärendet vid dagens sammanträde.

Beslutsgång

Ordföranden Åsa Lindhagen (MP) ställer därefter övriga förslag mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Åsa Lindhagen (MP), vice ordföranden Elin Hjelmestam (L), Felicia Schartner Giertha m.fl. (S), Frida Nehrfors Hultén m.fl. (V) och Anders Edin (SD).

Handlingar i ärendet

- MF 2025/143-1 18 2021-9983 TJUT Föreläggande om att vidta åtgärder gällande ventilation på Ellen Keyskolan
- MF 2025/143-1.2 18 2021-9983 Bilaga 1 Föreläggande om att vidta åtgärder gällande ventilation på Ellen Keyskolan
- MF 2025/143-1.1 18 2021-9983 Bilaga 2 Barnkonsekvensanalys Ellen Keyskolan

Signerat av

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Elin Hedda Susan,Hjelmestam	2025-11-12
Åsa Maria,Lindhagen	2025-11-12